

Nr 291.

Av herr **Lindhagen**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående införande i grundlag av bestämmelser, åsyftande att bereda möjlighet till andlig frihet i de politiska partiernas inre liv.

På de i motionen nr 289 anförda skäl (sid. 24—28, 36—39, 79, 80) hemställes:

att riksdagen ville anhålla att Kungl. Maj:t, för beredande av möjligheter till andlig frihet i de politiska partiernas inre liv, ville överväga och för riksdagen framlägga förslag uti de syften, som innefattas i följande programpunkter:

Liksom de flesta andra sammanslutningar skola även permanenta politiska partier inregistreras för att få driva sin verksamhet. Registrering vägras, om ej i partiets stadgar uttryckligen föreskrives att även i partiets eget inre liv skall tillämpas den andliga frihetens grundsatser. I detta avseende måste stadgarna innehålla dels att inom partiet skall råda fullständig yttrande-, tryck- och församlingsfrihet, valfrihet och demonstrationsfrihet och dels att val skola, när någon begär det, företagas proportionellt efter en av staten fastställd enkel valmetod. Vidare skola stadgarna innehålla att om partiet utser en så kallad ledare med åtföljande maktbefogenheter (en härskare, partimonark) — en åtgärd som samhället helst ser kunna undvikas — skall denne utses årligen och får

ej fungera längre tid än tre år i rad men kan på lika sätt återväljas efter det sex år förflutit från det mandatet sist upphört.

Vägrad registrering på grund av underlåtenhet att införa dylika bestämmelser i stadgarna, medför obehörighet att med laga verkan driva politisk verksamhet. Däremot förutsättes att när en dylik författning genomförts, kan man räkna med en sådan demokratisk anda, att tvångslagar för att genomföra, vad stadgarna i ovannämnda avseende föreskriva, icke erfordras. Skulle dessa förväntningar väsentligen besvikas, må man tilläventyrs gå till en sådan temporär tvångslagstiftning på grundvalen av ett omsorgsfullt skiljedomsförfarande; dock må någon statsinblandning aldrig ske i tillämpningen av stadgeföreskrifterna om förenämnda medborgerliga friheter. För tillfälliga partibildningar vid valtider och dylikt gäller ej denna författning.

Denna partilivets magna charta inskrives i grundlagen med tillagt förtydligande, att annan föreskrift för registrering än de ovannämnda ej får äga rum.

Stockholm den 3 februari 1917.

Carl Lindhagen.
